



**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXXVI. An licentia ingrediendi requiratur, quod sit specialis? Vbi etiam, an
iam concessa intelligatur pro vna vice tantum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

2 cap. 15. dub. 17. tam quia Gregor. XIII. in Motu proprio, qui incipit: *Dubius, quo emergunt*, id clare decidit, ibi: *Declaramus praterea, tam seculares, quam Regulares, quibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi Monasteria predicta, ita de iure uti posse, si id faciant in casibus necessariis, & à paucis, iisque senioribus, ac religiosis personis comitatis.* Ergo ex officio facultatem habet utendi licentia, quam quis potest concedere aliis, servatis dictis conditionibus, ut scilicet non ingrediatur, nisi à paucis, iisque senioribus, ac religiosis viris comitatus. Navar. lib. 3. consil. tit. de statu Monachorum, consil. 6. & 9. Corduba in annot. verb. accedere ad Monasteria Monial. quest. ult. Rodrig. cit. q. 46. art. 5. in princip. Llamas in append. §. 7. Azor. cit. cap. 8. §. 9. Layman. lib. 4. tract. 5. c. 12. n. 2. Suar. tom. 4. de relig. lib. 1. cap. 10. n. 23. Miranda tract. de Monialib. q. 2. art. 14. & Bonacina de clausura, q. 4. punct. 2. num. 9.

3 Quin sequitur, quod propter eandem rationem idem dicendum sit de illo, qui aliis ingressus licentiam concedere potest ex facultate sibi delegata, eaque limitata, non quidem ad certas personas, sed ad officium, ut si commissa sibi esset facultas concedendi licentiam Confessariis in genere, necessitate postulante, tunc ipse posset ingredi sine alterius licentia, si sit Confessarius: secus si esset facultas commissa ad peculiare Confessarium, ut ad Ordinarios

4 Monialium, & ipse non sit ex his; quia causa limitata limitatum producit effectum, & facultas non excedit limites suos.

5 Ceterum, cum dicitur in dicto Motu Gregor. XIII. quod Prælati debeant ingredi à paucis, iisque senioribus, ac religiosis personis comitatis, per paucos intelliguntur: sic Miranda de Monialibus, quest. 2. art. 15. conclus. 1. & Lezana verb. clausura; num. 32. quamvis alij, ut Tamburinus de iure Abbat. disp. 24. quest. 10. & Victorius de orig. & clausur. Monial. §. an Confessor ad exequias, non improbabilius intelligant quatuor, vel etiam quinque. Et per Religiosos intelliguntur etiam seculares religiosis moribus doctos, & matronas graues, & vitæ exemplaris.

DUBITATIO XXXVI.

An licentia ingrediendi requiratur, quod sit specialis? Vbi etiam, an iam concessa intelligatur pro vna vice tantum?

SUMMARY.

- 1 Licentia ingrediendi debet esse specialis, & iam concessa intelligitur pro vna vice tantum.
- 2 Licentia ingrediendi Monasterium Monialium non sufficit, nec valida est, si non faciat mentionem de ingressu Monasterij, etiam si sit ad quoscunque actus per superiorem concessibiles: valida tamen est si sit ad ingressus cuiuscunque Monasterij.
- 3 Licentia ingrediendi indefinitè concessa intelligitur pro vna vice tantum, nisi aliud in ea explicetur.
- 4 Privilegium in favorabilibus extenditur etiam ad iteratos actus, quoties absolutè conceditur; secus est si aliud de mente concedentis colligitur.
- 5 Pontifex concedens indulgentiam Ecclesiam visitantibus, intelligitur concessa ut sæpius in die illam visitans toties lucratur indulgentiam.

- 6 Inubilem, si prima hebdomada lucretur, potest etiam repetendo opera in illo prescripta, in altera hebdomada obtineri.
- 7 Nuptias contrahens si dispensationem absolutè obtinuit à voto perpetue continentie ut nubat cum persona expressa, potest ea impedita contrahere cum alia, secus si dispensatio conferatur limitatè, verbi gratia, ne mulier decepta infamiam incurrat.
- 8 Privilegium eligendi sibi Confessarium potest intelligi toties quoties opus fuerit confiteri, & quod possit mutare.
- 9 Privilegium, quando est merè gratiosum, non finitur finito primo actu.
- 10 Privilegium in odiosis, ut ingrediendi Monasterij clausuram, non admittit extensionem ad iteratos actus, sed finitur primo actu.
- 11 Sermo simpliciter in odiosis prolatus intelligitur de prima vice.
- 12 Sermo quævis in materia favorabili æquivalet universali.
- 13 Habens licentiam etiam specialem loquendi cum Moniali, si ea utatur in tempore quo omnibus est concessum cum ipsis loqui, non potest amplius ea uti.
- 14 Apla etiam si ingressus quisque sit vigore licentia particularis ingrediendi cum duobus, vel tribus, & is unus ab habente licentiam sit electus, non potest altera die uti facultate sibi concessa, quin per huiusmodi ingressum censetur expirare.
- 15 Limita primo, nisi prior licentia specialis fuisset de loquendo cum aliqua Moniali in particulari, & quis ex vi licentia generalis loquutus esset cum aliis, non autem cum illa Moniali particulari.
- 16 Limita secundo, procedere doctrinam supradictam quando in licentiis non est expressa causa ingressus, sed simpliciter est data licentia ingrediendi clausuram Monialium.
- 17 Limita tertio, nisi in licentia speciali esset limitata certa dies diversa omnino à licentia generali.
- 18 Ius commune non tollit privilegium speciale, nisi expresse illi deroget.
- 19 Privilegium non tollit aliud privilegium, nisi de eo mentionem faciat, maxime si primum privilegium est speciale, & secundum generale.
- 20 Speciei non derogatur per genus, & Procurator specialis non censetur renovatus per creationem Procuratoris generalis.
- 21 In materia clausuræ ex præsumpta mente superioris concedentis per licentiam generalem censetur renovata specialis, vel esse inclusa in generali, vel conclusa.
- 22 Legatum in codicillis tollit primo legatum in testamento.
- 23 Ingressus ex vi licentia generalis videtur renunciasse licentiæ speciali.
- 24 Posterius privilegium generale non tollit privilegium primum speciale, quando sunt contraria, secus quando non sunt contraria, sed de eadem re.
- 25 Ingressus Monasterium pro causa expressa in licentia particulari, si habeat licentiam generalem, verbi gratia ingrediendi ad videndam consecrationem Abbatissæ, potest iterum ingredi pro causa particulari expressa in tenore licentiæ.

Respondetur affirmativè: colligitur ex Tridentino sess. 15. cap. 5. de Regular. in quo innovatur cap. periculoso, in princip. de statu Regular. in 6. vbi dicitur: *Nisi speciali licentia*, & docent Ancharan. ibi, numero 3. notab. 4. Archidiaz. numero 2. Dominici numero 5. & 9. Francus numero 5. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 8. §. 5. Miranda

Miranda de Monialib. *quæst.* 2. *art.* 2. & Lezana *verb. clausura*, *num.* 25.

2. Caterum dicitur specialis, si in specie contineat facultatem ingrediendi Monasteria Monialium: quapropter non sufficit, nec valida est, si non faciat mentionem de ingressu Monasterij, etiamsi sit ad quoscumque actus, quos Superior concedere potest; quia hæc est licentia generalis, non specialis: valida tamen est, si sit ad ingressum cuiuscumque Monasterij; quia est specialis circa ingressum, licet generalis quoad Monasteria: item valida est, si sit generalis, ut v. g. Confessarij, medici, fabri, alique similes ingrediantur; quia etiam huiusmodi licentia est specialis quoad ingressum, licet quoad personas in ea expressas specialis non sit, sed generalis, etsi specialis etiam dici possit in alio sensu (scilicet quoad certum genus personarum) quamvis in ipsa non fiat specialis mentio alicuius personæ particularis, sed in genere dicatur, quod Confessarij, medici, vel similes, uti dicebam, ingrediantur: Doctores *supra cit.* præcipue Miranda *quæst.* 2. *art.* 2. *ad fin.*

An autem hæc licentia ingrediendi indiffinitè, & sine temporis præfinitione concessa, intelligatur concessa pro vna vice tantum, ita ut vnico actu finiat.

3. Respondetur, nisi aliud in ea explicetur, etiam affirmatiue, prout iudicatum fuisse refert Riccius in *praxi fori Eccles. decis.* 649. *edit.* 1. & *part.* 3. *colleclan.* 587. & docent Doctores *infra citandi* contra Bonacinam de clausura *quæstione* 3. *punct.* 5. *numero* 8. & alios, quos ipse citat. Ratio autem est, quia licet concessio, seu priuilegium in fauorabilibus extensionem admittat ad iteratos actus, quoties absolute conceditur, secus tamen est, si aliud de mente concedentis colligatur.

5. Vnde, cum Pontifex indulgentiam concedit Ecclesiam visitantibus, intelligitur concessa, ut sæpius in die illam visitans, toties lucretur indulgentiam: quapropter etiam qui prima hebdomada lucratus est Iubilæum, potest & in altera hebdomada, repetendo opéra in illo præscripta, iterum illud lucrari: Henriquez *lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 3. & *lib.* 7. *cap.* 11. *num.* 1. Rodrig. *tom.* 1. *sum.* *cap.* 184. *num.* 14. & sentire videntur etiam Nauarr. *notab.* 32. *num.* 46. & Benzon. *lib.* 5. *cap.* 15. *dubit.* 23. quamvis aliqui contrarium sentiant. Item secundò, qui nuptias contracturus cum Caia, dispensationem absolute propter difficultatem, verbi gratia continendi, à supplicante allegatam, super voto perpetuæ continentie, vel approbatæ Religionis impetrauit, potest, impeditis postea his nuptiis, aliud matrimonium contrahere: Doctores communiter in *tract. de legib.* quamvis secus dicendum, si dispensatio conferatur limitatè, ac respectiue, puta in ordine ad certum, seu determinatum matrimonium, cuius contrahendi causa atque necessitas vrget, verbi gratia, ne mulier decepta infamiam incurrat: tunc enim (cum dispensationis motiuum, seu causa cesserit) talibus nuptiis impeditis, non poterit aliud matrimonium contrahere sine noua dispensatione. Item tertio, qui facultatem eligendi confessorem obtinuit, potest toties quoties voluerit, confessorem eligere, & illum mutare: Doctores, quos citat, & sequitur Suarez. de *pœnit. disp.* 27. *sect.* 2. idque ex eo, quia cum tale priuilegium sit merè gratiosum, in detrimentum nullius vergens, non finitur finito primo actu.

9. Nihilominus concessio, seu priuilegium in odiosis, litigiosis, vel pœnalibus, ut ingrediendi Monasterij clausuram, loquendi cum Monialibus, & similia, extensionem non admittit ad iteratos actus, sed

finitur finito primo actu; quia in odiosis sermo simpliciter prolatus intelligitur de prima vice, l. *bonæ*, §. *hoc sermone*, ff. de *verbor. signif.* & sic sermo, quamvis in materia fauorabili, æquiualeat vniuersali, *art.* 12. *gum. leg. cum inter ceteros, vers. maxime*, *Cod. de fideicommiss.* lib. non sic tamen in odiosa: Bart. in *leg. si pluribus*, ff. de *legat.* 2. Iason in *leg. duobus reis*, §. *si ei qui*, *numero* 75. ff. de *inreuer.* & in *leg. si quis mihi bona*, §. *insum*, *numero* 28. ff. de *acquir. hered.* Felin. in *cap. innouamus*, de *treng.* & *pæce*, *vers. fallit* 3. & §. *licentia de ingrediendo*, & *cap.* 1. *numero* 27. de *rescript.* Alex. in *leg.* 2. *numero* 5. ff. de *liber. & posthum.* vbi Socinus *numero* 11. Iason *numero* 8. Gemin. in *cap. ut circa*, de *elect.* lib. 6. in *fine*, Decian. *consil.* 343. *numero* 2. Alberic. de *Rol. lib.* 2. *stat.* 9. 181. Ioan. Andr. de *regul. iur.* lib. 6. *reg.* 1. 34. Tiraquell. de *controuerf. commub.* §. 2. *glos.* 1. *numero* 70. Sbroz. de *offic. vicar.* lib. 2. *quæsti.* ne 210. Graff. *tom.* 1. *conf.* 22. de *sent. excommunicat.* *numero* 38. Mastrill. *decis.* 97. Diana *part.* 3. *tractat.* 2. *resolut.* 48. & Rodrig. *gg. regul.* *tom.* 3. *quæstione* 6. qui propterea subdunt, quod si quis habuit licentiam specialem loquendi cum Monialibus alicuius Monasterij, & antequam tali licentia vtatur, concedit Prælatus facultatem generalem, ut quilibet tali die possit cum Monialibus illius Monasterij loqui, iste talis, loquendo in illa die, in qua cuilibet licitum est cum Monialibus loqui, non possit postea iterum cum illis loqui, vtendo sua licentia speciali. Similiter, si Pontifex concessit Paulo licentiam specialem, ut posset ingredi clausuram Monialium, & antequam Paulus tali licentia vtetur, Pontifex concessit licentiam generalem, ut quilibet tali die ingredi posset dictam clausuram, si Paulus vigore licentiæ generalis ingressus est clausuram in illa die, non possit iterum ingredi virtute suæ licentiæ specialis. Similiter, si Pontifex concessit licentiam specialem Paulæ, ut posset ingredi Monasterium, ante cuius vsum Antonia obtinuit licentiam, ut cum tribus honestis mulieribus idem Monasterium ingredi posset, & inter alias elegit prædictam Paulam, post ingressum cum Paula, non possit iterum ingredi Paula virtute suæ licentiæ specialis: qua de re vide Doctores *supra citat.* & præcipue Alberic. Ioan. Andr. Tiraquell. Fel. Rodrig. & Graff. in *loco supra cit.* quorum doctrinam tamen

15. Limite primò, nisi prior licentia specialis fuisset de loquendo cum aliqua Moniali in particulari, & quis ex vi licentiæ generalis locutus esset cum aliis, non autem cum illa Moniali particulari: tunc enim posset iterum vi licentiæ specialis, & illam particularem Monialem alloqui; quia in tali casu non militat ratio assignata. Confirmatur, quia si post obtentam licentiam loquendi cum Paula, antequam tali licentia vtatur, obtinet licentiam loquendi cum Antonia, per locutionem cum Antonia, non expirat licentia loquendi cum Paula: ergo similiter dicendum est in casu nostro, quod per vsum licentiæ generalis, ex vi cuius loquutus est cum aliis Monialibus, & non cum illa Moniali particulari, quæ continebatur in licentia speciali, non expiret licentia specialis, atque adeo propterea hæc vi possit.

16. Limite secundò, ut vera tantum sit eadem eorundem Doctorum *supra dicta* doctrina, quando in licentiis non est expressa causa ingressus, sed simpliciter est data licentia ingrediendi clausuram Monialium, vel si causæ sint expressæ, tales tamen sunt, quæ possint in eodem ingressu commodè expediri, ut si, verbi gratia in vna licentia dicatur, pro consecratione.

eratione Abbatisse, & in alia licentia, pro visitatione alicuius Imaginis, aut pro visitatione consanguineæ, &c. Secus enim dicendum est, si causæ essent diuersæ: & quæ in eodem ingressu commodè expediti non possent: nam tunc posset homo bis ingredi; quia effectus licentiarum non possunt in eodem ingressu obtineri, ut si, verbi gratia in licentia speciali fuerit expressa causa, quod Paulus, congregato Monialium Capitulo, volebat contractum facere, vel negotium aliud graue tractare, quod commodè tractari non poterat in die licentiæ generalis, propter concursum populi.

17 Limito tertio, nisi in licentia speciali esset limitata certa dies diuersa omnino à licentia generali; quia quod facit ratio diuersitatis causarum, quæ simul commodè non possunt expediti, multò magis id facit temporis, seu dierum variatio.

18 Dices: si Paulus in casu nostro non posset iterum ingredi, esset quia per licentiam generalem videtur reuocata licentia specialis; sed hoc est falsum; ergo, &c. Minor probatur, quia licentia generalis, vel est ius commune, vel priuilegium: si primum, ius commune non tollit priuilegium speciale, nisi expressè illi deroget, cap. i. de constit.

19 lib. 6. Si secundum, priuilegium non tollit aliud priuilegium, nisi de eo mentionem faciat: ergo, &c. maxime si primum priuilegium est speciale, & secundum generale, ut ex communi docet Mandos. in tractat. de priuileg. ad instar, gloss. 8. num. 7. & segg. & colligitur ex cap. veniens, de prescript. ubi Gloss. & sequitur Rebuff. cap. i. de prescript. numero 10. ergo in casu nostro licentia specialis prior non censetur reuocata per licentiam generalem posteriorem, iuxta illud commune axioma Iuristarum: speciei non derogatur per genus; quia ratione procurator specialis non censetur reuocatus per creationem procuratoris generalis, ut probat Costa de retror. c. 9. cas. 13. n. 7.

20 Respondetur, quod ex rationabili, & præsumpta mente Superioris, in casu nostro vel per generalem licentiam censetur reuocata licentia specialis, vel licentia generalis non extenditur ad Paulum, vel si extenditur, in licentia generali intelligitur inclusa, seu confusa licentia specialis. Ratio est, quia non videtur, quod licentia generalis in tali casu extenditur ad Paulum, argum. leg. coheredi, §. qui patrem, ff. de vulg. & pupill. substit. & leg. doli clausula, ff. de verb. obligat. non enim videtur Superior vel le, Paulum habentem licentiam specialem includi in licentia generali; vel si includit, in licentia generali inclusa, seu confusa intelligitur licentia specialis, argum. leg. debitori, Cod. de pactis, & l. cum secundum, Codic. de fideicom. quin non solum videtur in licentia generali confundi specialis, sed etiam per illam reuocari, leg. libertis, ff. de aliment. ubi vltimò legatum in codicillis tollit primò legatum in testamento. Adde, quod Paulus ingrediens ex vi licentiæ generalis videtur renunciasse licentiæ speciali; quod locum habet non solum in contrariis, & omnino incompatilibus, sed etiam in ambiosis, & odiosis, argum. cap. de multa, cap. praterita, de preb. & cap. gratia, de rescript. lib. 6. & dato, quod non renunciasset per alterius licentiæ electionem, non potest, nisi semel, effectum consequi, quia ut supra dicebatur, in odiosis, & restringendis quocumque modo quis consequatur effectum gratiæ, & licentiæ generalis, si effectum suum est consequutus, non potest amplius vi licentiæ speciali. Ad probationem minoris respondetur, quod licet posterius priuilegium generale non tollat priuilegium prius speciale, quando sunt contraria (in quo casu pro-

cedit illud commune axioma Iuristarum in contrarium allegatum) tamen quando non sunt contraria, sed de eadem re, tunc in odiosis posterius priuilegium generale, vel non extenditur ad personam cui concessum fuerat speciale, vel si extendatur, intelligitur priuilegium speciale confusum, seu inclusum in generali. Dixi, in odiosis, ut est in casu nostro, nam in fauotabilibus, & ampliandis aliter dicendum est.

Dices secundò; saltem quando Paulus ex licentia generali, effectum ut in licentia speciali intentum (quamvis commodè illum consequi potuisset) actu consequutus non est, potest iterum ad eum consequendum ingredi: ut si verbi gratia causa expressa in licentia speciali fuisset ad visendam aliquam Sancti imaginem, & in licentia generali diceretur, quod quisque ingredi posset ad videndam consecrationem, vel benedictionem Abbatisse: tunc si Paulus ingrediens ad videndam consecrationem Abbatisse, non visitet imaginem illius Sancti, non videtur, cur non possit ingredi ex vi licentiæ specialis ad visendam imaginem concessæ, sicut dicebatur, quod habens licentiam specialem loquendi cum tali Moniali, v. g. Paula, si is ex vi licentiæ generalis omnibus concessæ ad loquendum cum Monialibus, loquatur cum aliis, excepta Paula, potest postea vtens licentia speciali loqui cum illa.

Respondetur, disparitatem esse; quia per hanc licentiam dispensatio fit in ipsa loquutione, quæ erat prohibita, & ideo quamdiu quis cum ea Moniali non loquitur, licentia non dicitur habuisse effectum suum: at per licentiam specialem ingrediendi clausuram Monialium ad visendam imaginem, non dispensatur formaliter in ipsa visitatione, sed in ingressu: hic enim est prohibitus, & non visitatio imaginis præcisè, & illa est tantum ratio, seu causa dispensandi; unde hoc ipso, quod Paulus semel ingressus est Monasterium Monialium, censetur licentia, seu dispensatio effectum suum habuisse, saltem si per Paulum stetit, quin tunc viseret imaginem. Confirmatur: nam alias si quis habens licentiam ingrediendi clausuram Monialium ad finem visitandi consanguineam infirmam, ingrediatur semel, & illam non visitet, sed aliud agat, posset iterum ingredi, quod non est dicendum.

DVBITATIO XXXVII.

An requiratur, quod licentia sit in scriptis?

SVM MARI VM.

- 1 Licentia ingrediendi clausuram Monasterij Monialium de se et esse in scriptis, nec sufficit tacita, vel oretenus concessa.
- 2 Licentia in scriptis requiritur etiam ad licitum Monialis ex clausura egressum.
- 3 Ingredi clausuram Monasterij Monialium si solum solennitas scriptura desit, ex probabiliori sententia est culpa mortalis.
- 4 Solennitas scriptura in concedendo in clausuram ingressu non est levis, & ad substantiam præcepti parum conducent; sed quid graue.
- 5 Alius lege, vel contrahentium consensu scripturam exigens, est nullus si scriptura careat.
- 6 Alius sine forma celebratus non subsistit.
- 7 Licentia oretenus à Prelatis concessa Clericis adstrictis